

Sygn. akt V CSK 377/13

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa M. [...] Sp. z o.o. spółki komandytowo-akcyjnej w W.
przeciwko A. K.

o ochronę dóbr osobistych

i z powództwa wzajemnego A. K.

przeciwko M. [...] Sp. z o.o. spółce komandytowo-akcyjnej w W.

o ochronę dóbr osobistych,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 kwietnia 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej - pozwanej wzajemnej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 21 lutego 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od powoda - pozwanego wzajemnego na rzecz
pozwanego - powoda wzajemnego kwotę 780,- (siedemset
osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód M. [...] Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowo – akcyjna z siedzibą w W., będący jednocześnie pozwanym wzajemnym, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 lutego 2013 r., którym oddalona została apelacja powoda-pozwanego wzajemnego od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 sierpnia 2012 r., oddalającego w sprawie przeciwko A. K. o ochronę dóbr osobistych powództwo główne oraz powództwo wzajemne.

W odpowiedzi na skargę A. K. wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Może on być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację wskazanych funkcji skargi. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, w której złożono skargę, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista jej zasadność, i przyjmuje skargę do rozpoznania jeżeli ten wymóg jest spełniony przynajmniej w odniesieniu do jednej z nich. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi kasacyjnej jest bowiem

uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku spełnione są wskazane przyczyny. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód-pozwany wzajemny wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Istotne zagadnienie prawne polegać ma na niezbędności udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego lub prywatnego może stanowić samodzielną okoliczność wyłączającą bezprawność zagrożenia lub naruszenia dobra osobistego, gdyż zdaniem skarżącego zagadnienie to rozwiązywane jest rozbieżnie w doktrynie i nie doczekało się jednolitego rozstrzygnięcia w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Potrzeby wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości skarżący upatruje w odpowiedzi na pytanie, czy prawidłowa wykładnia art. 24 k.c. pozwala na przyjęcie, że kontratyp działania w obronie uzasadnionego interesu ma charakter absolutny i wyłącza bezprawność nawet w przypadku, gdy działanie polega na twierdzeniach, których prawdziwość nie została udowodniona. Wykładnię taką przyjęły Sady obu instancji, chociaż jest ona kwestionowana przez doktrynę.

Z kolei oczywista zasadność skargi związana jest z naruszeniem przez Sąd Apelacyjny art. 328 § 2 k.p.c., polegającym na braku ustosunkowania się do obszernych rozważań prawnych, popartych licznymi poglądami doktryny, przedstawionych na stronach 5 i 6 apelacji z dnia 2 listopada 2012 r., który w ocenie skarżącego uniemożliwia analizę procesu myślowego składu orzekającego.

W ocenie Sądu Najwyższego żadna z powyższych przyczyn nie usprawiedliwia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m. in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Zagadnienia muszą mieć charakter rzeczywisty i konkretny. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej powinna stanowić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Zagadnienie sformułowane przez skarżącą, chociaż przedstawione dość obszernie, nie spełnia tych wymagań. Problematyka tzw. kontratypu działania w obronie społecznie uzasadnionego interesu, prawdziwości/nieprawdziwości twierdzeń naruszydiciela dóbr osobistych oraz ciężaru dowodu w tym zakresie została rozstrzygnięta w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2005 r., III CZP 53/04, OSNC 2005/7-8/114, a stanowisko w niej zawarte pozostaje aktualne (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2008 r., I CSK 543/07, niepubl.). Z tego względu nie zachodzi potrzeba dokonywania wykładni art. 24 k.c., a skarżący nie wykazał przyczyn uzasadniających zmianę lub modyfikację utrwalonego stanowiska judykatury.

Odnosząc się do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa spełnienie tej przesłanki wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, t.j. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia

Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Naruszenie przez sąd drugiej instancji art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. wchodzi w rachubę jedynie wówczas, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia dotknięte jest tak rażącymi brakami, że niemożliwa staje się jego kontrola. Tymczasem motywy stanowiska przyjętego przez sąd drugiej instancji jasno wynikają z uzasadnienia. Natomiast ewentualne nierozważenie wszystkich zarzutów apelacji wchodzi w rachubę jako naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. Twierdzenie o oczywistym naruszeniu art. 328 § 2 k.p.c. jest więc bezpodstawne.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, w oparciu o art. 98 § 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 11 ust. 1 pkt 2 i § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 461).